

MINUTIS

№ 57 (304). II metai

LAIKRASTIS LIETUVIŲ BENDRUOMENEI

Memmingenas, 1947. V. 28.

Trumanas pasirašė paramos teikimo įstatymus

400 mil. dol. Graikijai ir Turkijai. 350 mil. karo paliečiams Europos ir Azijos kraštais. Nurodymai JAV pasiuntiniams Atėnuose ir Ankaroje. Trumanas vėrina kongreso bendradarbiavimą

Kansas City (Dena). Prezidentas Trumanas pasirašė du svarbius amerikiečių paramos įstatymus. Tai yra įstatymai dėl 400 mil. dolerių paramos Graikijai ir Turkijai ir 350 mil. dolerių paramos karo paliečiams Europos ir Azijos kraštais.

Po pasirašymo prezidentas Trumanas patvirtino aplinkybę, kuriuo užsienių reikalų ministeris Marshallis, vienam ypatingam valdininkui padedant, yra įgaliojamas tuojau įgyvendinti šią paramos programą. To valdininko — įgaliojimo pavardė bus vėliau paskelbta. Atėnuose ir Ankaroje esantiems amerikiečių pasiuntiniams buvo duoti nurodymai tuojau pradėti pasitarimus su Graikijos ir Turkijos vyriausybėmis dėl paramos priemonių įvykdymo.

Įstatymų pasirašymo proga prezidentas Trumanas pažymėjo, jog aplinkybė, kad šie įstatymai abiejuose rėmuose buvo priimti didelės balsų persvara, patvirtina Jungtinių Amerikos Valstybių taikos norus ir tai, kad JAV ryžtingai siekia sudaryti pastovios taikos sąlygas. Šiuo metu, kada Jungtinės Amerikos Valstybės Jungtinių Tautų nariams teikia jų prašomą paramą taikos sąlygų išlaidymui, jos kartu remia ir tuos tikslus bei užsimojimus, kurie atitinka Jungtinių Tautų uždaviniams. Šiuo atveju ta parama reiškia tai, kad Jungtinės Amerikos Valstybės ne tik žada paramą, bet kad jos iš tikrųjų aktyviai veikia ir padeda. „Mes norime konsultuoti, kad mūsų suteiktoji Graikijai ir Turkijai parama išeis į naudą visiems tų kraštų gyventojams, o ne vienai kuriai grupei ar partijai. Aš norėčiau pabrėžti mano įvertinimą to puikios abiejų rėmų partijų narių ir lyderių bendradarbiavimo, kuris prisidėjo prie šios taip gyvybiškai svarbios įstatimdarystės įgyvendinimo“.

Vašingtonas (UP). Prezidento Trumano pasiūlytą 350 mil. dolerių paramos programą atstovų rūmai priėmė visoje pilnuomenoje. Kaip žinoma jau vieną kartą tą dalyką atstovų rūmai buvo anksčiau svarstę ir minėtą sumą buvo sumažinę visais 150 mil. dolerių. Įstatymas buvo gražintas senatui. Kadangi senatas palaikė prezidento pasiūlymą, tai klausimui galutinai išspręsti buvo sudaryta abiejų rūmų mišri komisija, kuri irgi pasisakė už prezidento pasiūlymą.

Iš šių pinigų turėtų būti paremta: Italija, Lenkija, Vengrija, Austrija, Kinija ir Tailandas.

Kai šis įstatymą atstovų rūmai priėmė, jis tuojau buvo perduotas senatui, kuris irgi tuojau priėmė ir persiuntė į Baltuosius Rūmus prezidentui pasirašyti.

Vašingtonas (AP). BBC praneša, kad Jungtinių Amerikos Valstybių užsienių reikalų ministerija pasiėmė antrosios fazės darbus iš prezidento Trumano numatytos paramos programos. Užsienių reikalų ministerio Marshallio sudarytoji planavimo komisija neužilgo pradės tyrinėti viso pasaulio ūkišką būvį. Pagal tų tyrimų rezultatus bus nustatyta toli siekianti Jungtinių Amerikos Valstybių tarptautinė ūkio politika. Svarbu bus nustatyti reikiamos finansinės paramos dydį, kad Jungtinės Amerikos Valstybės galėtų pa-

siruošti artimųjų dviejų metų uždaviniams.

Kaip spaudos konferencijoje gegužės 20 d. Marshallis pareiškė, nebeįmanoma tuojau pat vėl kreiptis į kongresą su naujais paramos reikalavimais. Užsienių reikalų ministerijos planavimo komisija, veikdama kontakte su kitomis valdžios įstaigomis, turės išstudijuoti visą ūkiškąją ir politinę padėtį Europoje, Tol. Rytuose, Vid. Rytuose ir Pietų Amerikoje. Atrodo, jog tuomet bus galima svarstyti tolimesnės paramos reikalus. Visų pirma neužilgo ateisias reikalas Italiją sušlepti kreditais, ieškoma kelių ir Kinijai padėti, bet tas priklausys nuo naujosios Kinijos vyriausybės.

Turkija dar prašo paskolos

Londonas. (DPD). Turko parlamento delegacijos pirmininkas H. Yalcin, kuri dabar lankosi Didž. Britanijoje, Reuterio korespondentui pasakė, kad Turkija kreipėsi į Jungtines Amerikos Valstybes prašydama naujos paskolos, kuri būtų sunaudota vien tik krašto atstatymo reikalams. Šio Turkijos politiko manymu, suteiktoji Turkijai amerikiečių parama sutrukdė trečiojo pasaulinio karo kilimą. Jei paramos nebūtų buvę suteikta, tai neabejotinai Sovietų S-ga būtų įvykdžiusi savo agresyviuosius užsimojimus prieš Turkiją. Amerikiečių parama esanti vien tik kariniams reikalams numatyta.

Yalcin'as palietė turkų — sovietų santykius ir pareiškė, kad nežiūrint kasdieninių Maskvos radijo ir spaudos puolimų Turkija nesiliau jokių nedraugiškų kursų prieš Sovietų S-gą. Bet Turkija neleidžia kisti į jos vidaus reikalus. Pagerėjimas santykių su Jugoslavija ir Bulgarija galėtų įvykti tik tuomet, jei abi šios valstybės nebebūtų sovietinės karinės galios įtakoje. Su Graikija susitarinimas yra laukiamas. „Mes neatmetame karinės sąjungos su Graikija.“

Winston Churchill, neseniai lankydamas Paryžiuje, buvo apdovanotas aukščiausiu kariniu ordinu

Graikijos neramumų priežastys

Zeneva (Dena) įvyko JT Balkanų komisijos viešas pilnates posėdis, kuriame pavienių kraštų delegacijos išdėstė savo išpuščius, patirtus bedirbant minėtoje komisijoje.

Sovietų delegatui atrodo, jog visas Graikijos neramumų šaltinis yra tame, kad tenai viešpatauja monarchistinis fašistinis režimas.

Amerikiečių atstovas paaiškino, kad iš komisijai pateiktos medžiagos aiškėja, jog dėl kišimosi į Graikijos vidaus reikalus pirmiausiai pėdos veda į Jugoslaviją ir paskiau į Albaniją ir Bulgariją. Nors jugoslavai, albanai ir bulgarai jiems pateiktus apkaltinimus ginčija, bet iš jų pusės buvo mažai pateikta įrodomosios medžiagos, kad tuos apkaltinimus būtų galima anuliuoti.

Graikų atstovas A. Kyren yra priešingas kad komisija tyrinėtu Graikijos vidaus rei-

Lietuvos nacionalinė M. Mažvydo biblioteka

MR. STRATTONO ĮSTATYMO PROJEKTAS DĖL DP

IŠILEIDIMO Į JAV

1947 m. balandžio 1 d. p. Strattonas padošė įstatymo projektą dėl 400.000 DP esančių Vokietijoje, Austrijoje ir JAV piliečių giminių išleidimo į JAV. Projektas perduotas Reprzentantų Rūmams, kuris buvo juridinio komiteto peržiūrėtas. Čia paduodame to įstatymo projekto vertimą. Red.

A BILL (įstatymas).

Kad suteiktų JAV galimybę bėdos perijodo metu, prisiimti tinkamą dalį išvietintųjų asmenų iš Vokietijos, Austrijos ir Italijos, įskaitant piliečių gimines bei ginkluotų pajėgų narius, priimant juos į JAV pagal tam tikrą ekvivalentą ir leidžiant jiems pasinaudoti bendros kvotos, neišnaudotos laike karo, dalimi.

Tebūna šis įstatymas JAV senato ir Reprzentantų Rūmų susirinkusio Kongreso priimtas.

AKTO PAVADINIMAS

§ 1. Šis aktas turėtų būti žinomas ir cituojamas kaip „Laikinas išvietintųjų asmenų priėmimo bėdos aktas“.

IŠVIETINTŲJŲ ASMENŲ PRIEMIMO SĄLYGOS

§ 2. Išleisus šį aktą laike keturių fiskalinių metų, išvietintieji asmenys pareiškusieji norą nuolat apsigyventi JAV, turėtų būti priimti kaip nonquota imigrantai, jeigu:

a) jie atitinka visiems JAV imigracijos įstatymų reikalavimams priimant juos nuolatiniam apsigyvenimui,

„Tenugali laisve ir teisingumas“

P. Strattono įstatymo projektui, dėl 400.000 DP išleidimo į JAV, paremti Lietuvai Vaduoti Sąjungos pirmininkas p. P. J. Ziūrys, kaip Lietuvos draugų — amerikiečių Sąjungos prezidentas, išsiuntinėjo visiems senatoriams ir kongreso nariams raštą, kurį čia ištiesai perspausdiname. Red.

„Prasymas Jūsų paramos“

Mes esame įsitikinę, kad „Laikinis išvietintųjų asmenų priėmimo bėdos aktas“, p. Strattono (Illinois) pateiktas, turėtų būti kiekvieno amerikiečio, kuris pripažįsta mūsų karo tikslus, taip aiškiai išreikštus Atlanto Chartoje ir Keturiose Laisvėse, paremtas.

Jei nebuvo svarbesnių argumentų, tenebūnie paniekinti bent tie, į kuriuos mes tikime dėl greitos taikos ir humaniško, paremto krikščioniškojo mokslo pagrindais. Šitas įstatymas turėtų būti visų paremtas ir galimai greičiau priimtas.

Nors jau du metai praėjo nuo karo pabaigos ir dauguma buv. priešų karių ir civilių yra palyginamai laisvi, DP tebėra vis dar ex-prieto barakuose, buv. vergų darbo stovyklose apgyvendinti. Virš 850.000 šitų nelaimingų DP gauna mažas maisto normas, gyvena perpildytuose butuose, kėsdami šaltį, alkani ir nedatekluije elementariškiausių reikmenų. Jie viską supranta ir nesiskundžia. Jie jau pergyveno tris skreeningus. Kaip žinoma, jų skreeningų tikslas buvo atskirti pronacišką elementą, bet ...

Jie pergyveno sovietų okupaciją...

Jie taip pat žinojo, kad ir bėgant į Vokietiją jų laukia darbo batalionai, prievarta ir net mirtis. Vienintelė jų viltis tebuvo — jei

kalus. Jo krašte nebūtų jokių neramumų, jei Graikija nebūtų apsupta totalitarinių kaimynų. Neramumų priežastys yra ne Graikijoje, bet Balkanuose, o bandų karo tikslas yra siaubingąjį komunistinį režimą įvesti ir Graikijoje. Šis sukilimas turi strateginių tikslų ir Bulgariją, Jugoslaviją ir Albaniją turėtų būti pripažintos už tai atsakomomis.

Saugumo Tarybos posėdyje albanų delegatas pareiškė, kad Albanija nepripažins Saugumo Tarybos sudarytos pakomisijos šiuo konfliktams stebėti šiaurės Graikijoje. Ta pakomisija dabar Zenevoje ruošiamą pranešimą visai susilpnintu.

Graikų atstovas tvirtino, kad po Balkanų tyrimo komisijos išvykimo Graikijos šiaurės kaimynai savo akciją vėl sustiprino. Jis reikalavo, kad ir toliau pakomisija liktų Salonikuose.

b) nedaugiau, kaip 100.000 tokių išvietintųjų asmenų priimama pagal šį aktą per pirmuosius iš keturių fiskalinių metų; nedaugiau kaip 200.000 — per antruosius metus, nedaugiau 300.000 — per trečiuosius metus ir nedaugiau kaip 400.000 — laike keturių fiskalinių metų perijodo.

PIRMENYBĖ AMERIKOS PILIECIŲ GIMINĖMS IR KARO VETERANAMS

§ 3. Pirmenybė pagal šį aktą turėtų būti duodama našlėms, tėvams, vaikams ir kitiems giminėms iki ketvirto (imamai) giminytės laipsnio nuo JAV piliečių arba asmenų, kurie garbingai tarnavo JAV ginkluotuose daliniuose laike I-mo ar II-ro pasaulinio karo.

KAS LEIDZIA VYKDYMO Taisyklės

§ 4. Valstybės sekretorius ir Generalinis Įgaliojtinis (Attorney General) turi taisyklės šio akto vykdymui. Prezidentas gali pasinaudoti, jeigu ras reikalingą, šio akto vykdymui vyriausybės įstaigomis.

IŠVIETINTO ASMENS DEFINICIJA (apatarimas)

§ 5. Kaip jau pasakyta šiame akte „Displaced persons“ terminas reiškia, kad asmuo gyvena šio akto išleidimo metu Vokietijoje, Austrijoje ar Italijoje, kuris 1) yra už savo tėvynės ar buvusios gyvenamos vietos ribų dėl įvykių, susijusių dėl II-jo pasaulinio karo priežasčių ir 2) negali ar nenori grįžti į savo kraštą ar buv. gyvenamą vietą iš baimės būti persekiojamam dėl jo rasės, religijos ar politinio nusistatymo.

vakarų demokratijoms bus lemta karą laimėti, jie bus išvaduoti. Dėl to jie visi atsiderė Vakaruose.

Jie negali grįžti į savo tėvynes. Vokėčiai neapkenčia jų, kad neprisidėjo prie SS junginių kovai prieš Vakarų demokratijas. Nors dabar Vakarų demokratijos laikinai jais rūpinasi, bet nepripažįsta jiems vieno dalyko, kurio jie malda — laisvės. Ateities netikrumas verčia juos būti nuolatiniame baimėje ir varge. Jie nieko nežino dėl savo rytdienos.

Virš 850.000 vyrų, moterų ir vaikų — karo aukų ir našlaičių. Jie trokšta pradėti gyvenimą iš naujo, aišku, savuose kraštuose, bet tik laisvuose. Jeigu tas nėra įmanoma, jie ieško naujo starto naujame pasaulyje didžiosios demokratijos — Jungtinės Amerikos Valstybės.

Billis 2910 (įstatymas) yra pirmas realus ir tikras žingsnis sprendžiant DP problemą.

Mes išleidžiame labai daug jų globai, demoralizuodami, laikant juos be darbo, gyvenimo tikrumo ir laisvės.

Argumentai kai kurių šaltinių prieš jų priėmimą yra gausūs, bet atsizvelgiant į dabartinę padėtį silpnai pagrįsti. Svarbiausi jų yra šie:

1. mes turime JAV virš milijoną bedarbių, todėl neturėtume šios naštos didinti,
2. butų stoka, net mūsų pačių kariams, pasiliuosavusiems iš karo tarnybos,
3. mūsų gyventojų, gimusių svetimuose kraštuose, skaičius yra per didelis,
4. vietos ir priemonių stoka tokio didelio skaičiaus, — 400.000 — absorbcijai,
5. jei mes ir priimtume šiek tiek, turėtume išsirinkti, kaip kad Kanada daro,
6. jų atvykimas sumažintų darbo galimybes ir iškeltų naujas socialines ir ekonomines problemas,
7. DP vengia dirbti net savo stovyklose.

Atsakydami į virš minėtus argumentus, mes kreipiame jūsų dėmesį į sekančius faktus.

Čia visada buvo virš milijono bedarbių mūsų krašte — ne dėl to, kad nėra darbo, bet kad darbininkai nenori dirbti ir ieško naujo geresnio jiems užsiėmimo.

Apsigyvenimo galimybių (butų) stoka atsirado dėl mūsų klaidų ir netinkamo aprūpinimo grįžtančių karių. Šios sąlygos yra laikino pobūdžio, kurios dabar skubiai tvarkomos. Naujieji imigrantai yra tikri darbininkai, kurie daug galėtų prisidėti prie rekonstrukcijos ir sprendimo šių problemų.

Svetimuose kraštuose gimusieji mūsų gyventojai, 1920 m. sudarė 13,2%, o 1940 m. tik 8,8%. Tokiu būdu sumažėjimas yra arti (Nukelta į 2 psl.)

TRUMP AI

- * Jungtinių Tautų Palestinos komisija birželio 3—10 d. išvyks į Palestiną. (AP)
- * Iš Nankino pranešama, kad komunistų armijos įsiveržė į Mandžiūrijos sostinę Hsinkingą. (Dena)
- * Neužilgo prasidėję pirmieji po karo amerikiečių manevrai Arizonos dykumoje. Manevrų tikslas išryškinti Afrikoje įgytus patirtimus. (UP)
- * Iš 78 asmenų susidedančiai rusų delegacijai atvykus, prasidėjo pasitarimai su amerikiečių atstovais dėl sudarymo provizorinės Korėjos vyriausybės. (Dena)
- * 35-ųjų metų italė Marija Pasquinelli, kuri vasario 10 d. Pola mieste nušovė britų generalą, buvo nuteista mirti, bet dabar jai bus me pakeista kalėjimu iki gyvos galvos. (UP)
- * Amerikiečių užsienių reikalų ministerijos kalbėtojas pareiškė, kad užs. reikalų, karo ir laivyno ministeriai padavė prez. Trumanui pasiūlymą standartizuoti ginklus vakarų pusutulio tautoms. (DPD)
- * Neoficialiame posėdyje penkios didž. valstybės vėl negalėjo susitarti dėl paskyrimo Triestei gubernatoriaus. Manoma tą klausimą perduoti Saugumo Tarybai. (Dena)

„Izviestija“ puola Beviną.

Londonas (DPD). Sovietų vyriausybės organas, Maskvos laikraštis „Izviestija“, priklauso britų užsienio reikalų ministeriui Bevinui padariusi neatatinkantį tikrovei pranešimą apie Maskvos konferenciją. Laikraštis tvirtina, kad gegužės 15 d. Zemuosiuose Rūmuose Bevino padarytas pranešimas, kurį jis „tiesos raportu“ ir fikslu įvykių atpasakojimu pavadino, iš tikrųjų sunkiai nusideda tikrenybei.

Kaip Maskvos radio praneša, „Izviestija“ konstatuoja, kad Bevinas „matomai turėjo tiks la, nuslėpti tą britų įstaigų veikimo kritiką, kuri girdėjosi laike užsienio reikalų ministrų konferencijos, ir be to jis norėjo sukelti įspūdį lyg tas veikimas būtų buvęs tvarkoje.“ Laikraštis kritikuoja pavienių dalykų ir ypatingai sustoja ties reparacijomis. Vieton šį klausimą išaiškina, Bevino tvirtinimai esą įnešę painiavos. „Izviestija“ tvirtina, kad britų zonos pramonės išsivystymas yra sąmoningai vilkinamas ir trukdomas. Tokioms ap linkybėms esant, reparacijų tiekimo surimas iš vakarinių zonų esą neišvengiamas. Bevinas savo kalboje nenušvietęs gerai ir reparacijų iš bėgamosios produkcijos problemas. Nenuginčijęs aiškiai tokių teikimų reikalavimą, jis tik pareiškė, kad skubnesiems reikalavimams turėtų būti teikiama pirmenybė. Tam Bevino nusistatymui, kad reparacijų iš bėgamosios produkcijos klausimas negali būti svarstomas pirmoje eilėje, esą jokiū būdu ne galima pritari.

Laikraštis rašo: „Pradžioje savo kalbos Bevinas užsiminė apie nuomonių skirtumus, atsiradusius svarstant Vokietijos problemą. Ten ka apgailestauti, kad ta kalba vargu gali prisidėti prie tų sunkumų pašalinimo palengvinimo. Ta aplinkybė, kad Bevinas mėgino pateisinti, britų delegacijos laikyseną Maskvoje, tiesioginiai prieštarauja tikrovei ir yra įrodymas to laikysenos silpnumo. Bet dar labiau tikrovė liudija, kad britų užsienio reikalų ministeris savo nekorrektiškame ir tendencingame pranešime apie užsienio reikalų ministrų konferencijos darbus tik padidino sunkumus, kurie randasi kelyje reguliuojant Vokietijos problemą iš atžvilgio į pasaulio taiką ir tautų saugumo interesus.“

Toliau „Izviestija“ kalba apie britų — sovietų savitarpės pagalbos pakta ir įrodinėja: „Si kalbos dalis ne kiek daugiau neturi su tikrove bendro, kaip ir likusioji kalba“. Sovietų laikraštis rašo, kad Bevinas savo kalboje nepasakė nieko apie faktinį britų —

sovietų pasitarimų stovį ir apie tai, kad iš britų pusės esą padaryti tokie papildomieji pasiūlymai, kurie dabar galiojantį savitarpiinės pagalbos pakta ne tik nepagerintų, bet dar pablogintų. Tų pasiūlymų tikslas esą susilpninti dabarties sutarties išpairogėjimus. Baigdamas laikraštis pažymi, kad ši kalba neparodo Maskvos konferencijos kaip veidrodyje, bet tik kaip atspindyje.

Londonas (DPD). Oficialus Foreign Office kalbėtojas atrėmė „Izviestija“ tvirtinimus, kad laike pasitarimų pateiktieji britų papildomieji pasiūlymai turi tikslo 1942 m. sąjungos sutartį susilpninti. Kaip Reuterio korespondentas praneša, jis pabrėžė, kad anglų politika yra toli nuo to, kad ji siektų silpninti sutarties kliauzules. Priešingai britai ėmėsi Maskvoje iniciatyvos, kad pastūmėjus pasitarimą prie sutarties susiprinimo ir prie jos pritaikymo šių dienų sąlygomis. Vienintelis iki šiol paskelbtas britų pakeitimo pasiūlymas, kuris numato pratęsti sutarties galiojimo laiką nuo 20 metų iki 50 metų, Foreign Office manymu, yra aiškus britų pastangų įrodymas užtikrinti britų — sovietų susipratimą ilgiam laikams.

Londono politiniai sluoksniai mano, kad „Izviestija“ straipsnio didžioji dalis turi tikslo la sukelti Bevino kritikams medžiagos partijos konferencijoje, kuri įvyko per Sekmines.

Londonas. (BBC/NZ). Britų vyriausybė pavadė savo pasiuntinui Maskvoje „Izviestija“ straipsnio pilną vertimą tuojau pasiūsti į Londoną.

Oficialus Sovietų S-gos organo „Izviestija“ užsienio reikalų ministerio E. L. Bevino pranešimo kritika ir Labour partijos vykdomojo komiteto memorandumas, pavadintas „Atviromis kortomis“, kuriame nušviečiama britų užsienio politika nuo pat valdžios pėremimo, paskutiniuosius dienomis buvo gyvai diskutuojama.

Egipto evakuacija užtruks

Londonas. Dėl Egipto evakuavimo D. Britanijos užsienio reikalų ministeris Bevinas pareiškė: „Kadangi Egipto vyriausybė atmeta britų sąlygas dėl Egipto evakuavimo, tai D. Britanija laikysis 1936 m. sutarties“.

Anglų pažiūra nebūtų subordnuota JT Saugumo Tarybai. Sutarties sąlygas gali pakeisti tik suinteresuotų kraštų atstovai tiesiogiose derybose.

Naujorkas. „Daily Mail“ korespondento iš

Prancūzijai gresia generalinis streikas

Paryžius (BBC/NZ) Ministerio pirmininko Paul Romadier'o kairių ir aljų politikos planams gali pakenkti nauja streikų banga, kuri nedideliais žydiniais išsiplėtė po visą Prancūziją ir persimetė į Šiaurinę Afriką. Gegužės 21 d. įvyko ministrų kabineto posėdis gazy ir elektrinių darbininkų streikui sutrukdyti, nes tas streikas būtų dideliu pavojum vyriausybės programai. 40.000 dolų darbininkų po 24 valandų streiko, kurio tikslas buvo atkreipti dėmesį į jų aljų pakėlimo reikalavimus, darbą vėl pradėjo, bet 15.000 Paryžiaus skalbyklų darbininkų dar streikuoja. 18.000 verslininkų ir krautuvių savininkų buvo susirinkę į Paryžiaus sporto halę protestuodami prieš valstybinę ūkiškojo gyvenimo kontrolę. Jie nutarė birželio 4 d. paskelbti „įspėjamąjį streiką“, jei vyriausybė nesutiks išlyginti kairių politiką ir įvesti visišką ekonominę laisvę tose srityse, kur gamyba gali patenkinti prekių paklausa. Jie reikalauja sumažinti mokesčius. Šiaurės Afrikoje 7.000 kasyklų darbininkų atsisakė leistis į požemį.

Paryžiaus skyrusias prof. sąjungų generalinis sekretorius E. Henaf's ag viename prof. sągų susirinkime pareiškė: „Jei politiniai įvykiai vers, mes nesidrovėsime paskelbti generalinį streiką“. Komunistų partijos generalinis sekretorius M. Thore'as išsireiškė, kad dalykai visai kitaip vystytųsi, jei visą vadovybę turėtų savo rankose komunistai.

Kalbėdamas Prancūzijos pietvakariuose Romadier'as gynė vyriausybės politiką, jis nurodė, kad nepakėlus prekių kainų, jokiū būdu negalima padidinti ir atlyginimų už darbą. Gražinimas ūkiškųjų laisvių reikštų krašto sugriovimą ir prancūzų valiutos nuvertinimą. Prancūzų ūkis sergą mažakraujystę ir infliacijos gali būti tikrai tokiū būdu išvengta, jei bus prisimta tam tikra drausmė.

Naujorko pranešimu nelegalūs imigrantai Palestinoje pradėjo nusileisti parasiutais. JT politinė komisija narys Palestiniai, žydų rabinas Baruch Korff, praneša, kad paskutinėmis dienomis nenustatytas skaičius nelegalių imigrantų Palestinoje yra nusileidę parasiutais, kiti yra apmokomi nusileisti.

Trumanas slaugo savo motiną Grand View (Dena) Rysyje su motinos sveikatos pablogėjimu prezidentas Trumanas davė parėdymą padaryti patvarkymus, kad jis galėtų valstybės reikalus tvarkyti iš Grand View (Missouri).

„Sventoji karvė“ atgyveno „Sventosios karvės“ lėktuvas, Baltųjų rūmų nuosavybė, yra jau sukoręs 646.000 km. Juo skraidė du prezidentai — Rooseveltas ir Trumanas. Dabar jis išmetamas kaip pasenęs, nors teturi 3 m. amžiaus. Jo pakeitimas bus galingsnis ir vadinsis, simbolingu „Nepriklausomybės Dvasios“ vardu.

Nukritusi planeta Į šiaurę nuo Vladivostoko vasario 12 d. nukritęs meteoritas pasirodė buvusi „maža planeta“, siekusi bent 1.000 to, skridusi po 32 km. sekundėje, vadinas, greičiau, kaip žemė. Tokios planetos nukritimas yra pirmas atsitikimas žmonijos istorijoje.

„Tenugali laisvė ir teisingumas“

(Atkelta iš 1 pusl.)

5% arba 7.000.000. Ar priėmimas 400.000 asmenų laike 4-rių metų sudarytų „socialinę ir ekonominę problemą?“

Vakaruose septyniolika statų apie didžiąją užtvanką (pylimą) neteko laike karo nuo 1 iki 8% savo gyventojų ir daug gyventojų atsisako grįžti dirbti į farmas. Mes investavome milijardus dolerių užtvankų projektams ir laivystėme milžinišką galingumą farmų irigaciją. Milijonai tonų vandens paduodama į aukštesnes vietoves šimtais mylių. Šitos jėgos potencialas yra taip pat neišnaudotas. Jeigu mes apgyvendinsime šiuos DP ant irigacijos farmų, jie galėtų maitinti 50 mil. žmonių ir sukurti milžiniškus turtus sau ir mums. Mes galėtume lengvai absorbuoti 30 mil. žmonių savo pačių naudai. Kaip galėtų tie 400.000 pakenkti mūsų ekonominiam gyvenimui ar sudaryti rimtų problemų? Tai teigimai už sveiko samprotavimo ribų.

Rėmimas „selektyvinio“ priėmimo yra nedemokratiškas ir net nehumaniškas. Jeigu mes siūlome dangų politiniams ir religiniams DP pabėgėjams ir tuo pat metu vengiame priimti jų šeimas, iš tikrųjų mes elgiamės neteisingai.

Dabar po šių „fair“ skreeningų argi dar reikia ir toliau šias aukas terorizuoti prieš suteikiant jiems teisę atvykti čia ir dirbti kaip laisviems vyrams ir moterims?

Senatorius Meader savo pranešime apie DP cituoja. — kad DP susidedantieji iš žydų, kurie atsisakė užimti tam tikrus barakus ar savanoriškai dirbti, — kaip DP tingėjimo pavyzdį. Nors jis atsiliepė apie baltų DP, kaip puikius darbininkus ir energingą ir tiesų elementą, tačiau dažnai jo citatomis apie b'logus DP buvo pasinaudojama visų tu, kurie priešins DP priėmimui į JAV. Tuo norėdami itikinti, kad visiem DP trūksta iniciatyvos ir noro nesiirinti savimi.

Dėl to viso mes norime remtis sekančiais

faktais. DP yra Antrojo Pasaulinio karo išdava ir netiesioginiai — Vakarų demokratių nuolaidų (appeasement) politikos rezultatas. Jie ieškojo išlaisvinimo mūsųose. Jie tiks mūsų gyvenimo charakteriui, nes jie vertina tikrą demokratiją. DP susideda iš geriausio elemento, kurie pasirinko mieliau kancias ir mirtį, negu vergiją. Jiems reikalinga mūsų pagalba, be kurios jie žus. Mes turime priemonių ir vietas jais pasirūpinti ir jų priėmimas sudarys mūsų krašto socialinės ir ekonominės gerovės aktyvą ir bus atlyginimas už demokratijos ir krikščionybės dvasią. Dėl tų priežasčių mes prašome Jus paremti šį įstatymą ir ištiesti pagalbos ranką tiems, kurie tikrai jos reikalingi.

J. Svaistas

11

Rasau sau

XV.

Palikom dvarą vieną dieną prieš Naujus Metus. Grįžom vėl apskunkinti krūviu. Su mumis keliavo paršiukai, kalakutai, antys, kumpiai, dešros, sūriai, pirmos rūšies grietininis sviestas — daug, daug ūkiškųjų gėrybių, beveik paruoštų į stalą. Pakeliui viskas buvo apgalvota pirmajam mūsų pokylyui. Net ir svečiai numatyti: keli direktoriai, advokatai, inžinieriai. Tik Vilkaičajai buvo man žinomi, visi kiti — nauji, nepažįstami. Daugiausia intrigavo mane jų ponios: kaip jos pasirodys, kaip sutiks mane ir kokie toliau susidarys mūsų santykiai.

Vienu žodžiu, aš džiaugiausi ir krykštavau vagone, kaip mažas vaikas, Kalėdų senuko belaukdamas. Išties, tik dabar galėjo kompensuotis man visa švenčių prasmė ir turinys. Tonia tuo tarpu sėdėjo apsmukęs vagono kamputy. Jis tarytum neramus ir susimąstęs buvo. Nuolat aš jį taršiau, šnekinau ir verčiau nusišypsoti.

Namuose visu smarkumu prasidėjo pasiruošimas balui. Į talką mudviem su Verute atėjo dar viena tokia mergina, vardu Onutė. Tonia kažkur ją surado ir atšuntė. Tuomet visai nesidomėjau nei jos kilmė nei praeitimi. Užteko man, kad ji gana nuoširdi, darbšti ir nusimananti paruošime. Tonia labai buvo patenkintas ir elgėsi su ja gana familiariai. Aš truputį nusistebėjau ir paklausiau: „Gal čia kokia giminaitė tavo? Jis nenoromis atsakė: „Ar čia dabar taip jau svarbu.“

Zinoma, didelio svarbumo nebuvo, bet vis dėlto keistoka. Į ją žiūrėdama nuolat pajusdavau lyg pasigailėjimą lyg savotišką užuojautą. Onutė buvo meilias, simpatingo veido, gražių, ryškių melsvų spinduliuojančių akių, bet šiek tiek luoša, truputį mažoka ir savo išvaizda senstelėjusi jau, kaip mergina. Vadinas, irgi senmė. Čia prisiminiau Petronėlę ir palyginau. Abiejose ryskoje tas pats graudumas ir skriauda dėl savojo likimo.

Paryžius (Dena). Lijone įvyko demonstracijos dėl ūkio laisvės, kuriose dalyvavo apie 8.000 verslininkų, įvairių pramonės sričių darbuotojų ir laisvų profesijų asmenų.

Minia įsiveržė į ūkio kontrolės įstaigą ir tos įstaigos vidaus įrengimus išmetė į gatvę. Galop demonstruojantieji įsiveržė į maitinimo įstaigą išnešė iš tenai bylas, maisto korteles ir kitus dokumentus į „respublikos aikštę“ ir giedodami marseillaise sugiedo. „Neteisėtų pelnų kontrolės įstaiga“ irgi buvo numatyta užpulti, bet policija užpolimą sutrukdė. Neramumų metu 20 žmonių buvo sužeista, o 8 suimta.

Roma. Ši mėnesį popiežius kanonizavo pirmąjį Sveicarijos šventąjį, Nikolajų de Flue (1417—1487), kuris per savo gyvenimą turėjo daug vizijų. (Figaro)

Londonas (Dena). Amerikiečių rytų Atlantiko ir Viduržemio jūros laivyno vado admiralo Conelly apsilankymui Ankaroje ir Teherane, kaip tik tuo metu, kada amerikiečių kongresas paskyrė Turkijai ir Graikijai paramą, — Reuterio diplomatinis korespondentas skiria didelę reikšmę. Jo manymu tas turi ryšio su sudarymu vietinių apsigynimo planų.

Atėnai (DPD). Graikų ministeris pirminkas Maximos pakartotinai paskelbė amnestijos atnaujinimą suklėliams, kurie per tam tikrą laiką padėg ginklus. Graikų vyriausybė numato pakviesti nepartinius užsienio stebėtojus, prizūrėti amnestijos vykdymo garbingumą.

Toronto. Generolas McNaughton, atominės energijos tyrimo komisijos Kanadoje pirmininkas duoti pinigine paramą Kanados universitetams, darantiems bandymus atominės energijos pritaikime chemijoje, medicinoje ir biologijoje.

Londonas. (BBC) Sovietų valdžia priėmė D. Britanijos pakvietimą į keturių konferenciją Italijos kolonijų likimo klausimui spręsti.

* Italijoje vyriausybė vis dar nesudaryta. Nepavykus ją sudaryti Nitti ir nesiryžus Orlandui, vėl norima vyriausybės sudarymą paversti de Gasperiui.

Madridas. Sostinės laikraščiai komentuoja Franko pasakytą kalbą Valencijoje, kurioje jis įvertino savo nuopelnus kovoje dėl naujosios Ispanijos. Franko pareiškė savo nusistatymą likti prie valdžios ir pridūrė: „Aš visada pildau savo pažadus ir jeigu neturėčiau vilčių jus išvesti į geresnį gyvenimą, aš pasitraukčiau palikdamas laisvą kovos lauką“.

Atominės energijos įkinkymas Londonas. Deigge, Cumberlande, po 5 m. bus pastatyta elektrinė, kuri bus varoma atominė energija. Ji galės pagaminti 75.000 kilovatu. Pastatymas ateis 7 mil. sv. sterlingų. Jei bandymas pasiseks, įgamin bus padidinta, o kita statoma Skotijoje.

Mirė vitaminų atradėjas Sir Frederickas Gowlandas Hopkinsas, žymus epochos biochemikas, mirė Cambridge 86 m. amžiaus. Už vitaminų atradimą buvo gavęs 1920 m. Nobelio premiją su olandu Eijkmanu.

Tek to. Dėl Onutės čia tik todėl truputį stabtelėjau, kad ji mano gyvenime ir kitokį valdmenį suvaldino dar. Apie tai vėliau. Dabar tik balius — svarbiausia jis. Kėliausi ir gulau vien apie jo pasisekimą tegalvodama. Karščiūgiškai jutau, kad čia bus pirmasis viešas mano pasirodymas naujame gyvenime — lyg koks brandos egzaminas, lyg visuomeninis įteisinimas. Mano širdis didelė kančia perdegė ir beveik suanglėjo dėl tos visuomeninės izoliacijos ir dvigubos aukštesniojo luomo moralės. Kai aš dirbau restorane, kai ju prietamsiuose ir užkampuose galėjo mane vaizinti, glamonėti, tai buvo smagu, gera. Kai aš iš ten ištrūkau, panorau pasitaisyti, susilyginti — nepaduru, smertina.

Vargšas Tonia — mano išvaduojuojas. Jis irgi, tur būt, gerai iš anksto neapsigalvojęs, nemaža turi dėl to nemalonumų. Tačiau šiuo atžvilgiau jis be galo taurus ir gerbingas. Niekad man nepriklausoja ir niekad nė mažiausio nepasitenkinimo neparodo. Už tai aš jį labai vertinu ir gerbiu. Šiuo metu aš jaučiu, kad ir jis dėl to balius pasisekimo gerokai rūpinasi ir jaudinas. Šaltoms užkandoma parūpino pikantiškų užsienio konservų ir žuvų, pripirko geriausią gėrimų. Senųjų ir naujųjų metų pasikeitimo salitul buvo paruošta tikrojo šampano.

Kartais visą mano džiugą nusiteikimą staiga prismaugdavo tokla nelaukta mintis: „O jei ims ir niekas neateis, Visi, kaip susitarę, boikotą paskelbs. Kas tada?“

„Bet nei! Taip negali būti!“ Tuojau pradėdavau save raminti to pat gyvenimo patyrimu. Jei dėl manęs norėtų susilaikyti, tai dėl vyro negalės to padaryti. Juk pakviesti visi gerieji jo bičiuliai ir mokslo draugai. Bet ir dėl manęs vargu ar susilaikys. Iš pavydo ir smalsumo ateis: džiaugsis, kad pagaliau tapo pakviesti. Kurio gi vyrų negundo linksma, pasismaginimais viliojanti moteris. Ir jų ponios ateis. Dėl to pat smalsumo panorės apsilankyti ir savo akimis įsitikinti: „Kas gi pagaliau per paukštis toji Zinocka, kurią ponas Giedrimas sumedžiojo kabaretiniame restorane?“

Sutartą valandą tikrai svečiai rinkosi ir, rodos, skubėjo, nes beveik visi kartu suplūdo. Malonu buvo pasitikti juos erdviam, šviesiam vestibuly. Graži, rinktinė ir pramogiškai nusitelkusi publika. Vyrų — smokingais ar frakais, o moterų — balinėmis sukniomis. Kiekvienas pasisveikinant lenktyniavo savo maniera

Pavasario daigai

Iki šio laiko tremties lietuviška periodika labai ankštai siejosi su metų laikais: pernai pavasarį išdygo keli laikraščiai, vasarą vienas kitas žurnalas („Mintis“, „Pėdsakai“, Tremtinių Mokykla“), o rudenį, popierio trūkumo ir licencijų stokos šalinį pakasti, nuvyto. Žiemos metu turėjome pasitenkinti žymiai mažesniu laikraščių bei žurnalų skaičiumi. Šių metų pavasaris vėl atnešė naujos kultūrinės poraiškos ženklų: išdygo atnaujintų „Aidų“ pirmasis numeris ir buvo įsmeigta pirmoji skautų vyčių „Gairių“ lazda. Pavasaris vėl savo gajumą apreiškė.

„Aidai“, mėnesinis kultūros žurnalas, apsiginklavęs oficialiu leidimu, įžengia į naują lietuviškos kultūros barą, „tikėdamasis visuomenės, o ypač inteligentijos, pritarimo, ir kviesdamas visus į tradicinę lietuvišką talką.“ (Redakcijos žodis). Šis žurnalas sakosi liepsis tiek mums, lietuviams specialiai rūpimas, tiek bendrasias pasaulio problemas, remsisis krikščioniškais principais ir duosias straipsnių tautiniais, visuomeniniais bei socialiniais klausimais, patiekisias taip pat originalūs ir vertinės grožinės literatūros, mokslo, meno bei kultūrinės apžvalgos. Tuos pažadus gavimus naujagimius pirmuoju pasirodymu stengiasi vykdyti. Vyriausioje — įžanginėje vietoje randame turinga, gilų ir įdomų „Kultūros Tragizmo“ aptarimą. Jį paruošė Antanas Maceina ir vien šios pavardės pamėnėjimas rodo straipsnio vertingumą. Toliau Pranas Kozulis, taip pat nebe naujokas literatūriniam darbe, pasakoja apie pakaruokio klumpę. Tai vaizdelis iš KZ stovyklos, būvusios netoli Rygos Salaspilyje. To paties autoriaus sukurta dalykė, — „Birutės Rožė“, — skaitėme pr. metų „Ziburių“ nr. 42. Tame kūrinyje ir „Pakaruokio klumpėje“ Kozulis užsirekomenduoja kaip, galima pasakyti, „apskrito“ pavidalo veikėlių kūrėjas: jo pradžioje pasakojimo pabertose mintys paprastai ankštai siejasi su vidurio ir pabaigos mintimis, tuo būdu sudarydamos ne ištisinį, bet apskritą ir visada ryškų vaizdą. Ir dažnu atveju toks vaizdas būna daug įspūdingesnis už ištisinio pasakojimo (kai mintis siejasi su kita mintimi tiesiogiai) vaizdą. Iš Pr. Kozulio galima drįsti tikėti labai aukšto meninio lygio prozinės kūrybos. Istorikas Zenonas Ivinskis pradeda (bus tęsiniai) kalbą apie „Lietuvių Tautos

Valstybinės Sąmonės Reikšmingesnius Etapus“. Šiame pirmame pasakojime kol kas nieko ypatingai naujo nerandame. Tai mūsų istorijos kai kurių faktų pakartojimas. Būsimieji šio pasakojimo tęsiniai, be abejonės, duos mums dar nežinomų mūsų tautos valstybinės sąmonės reikšimosi faktų ir tuo būdu rašiny bus giliai vertingas. Jonas Grinius senas spaudos darbuotojas, užsirekomenduoja su rašiniu „Tradicijos ir Pažanga“. Čia kalbama apie tradicijos sąvoką ir jos rūšis, apie tradicijų įsigalėjimą kitimą ir nykimą, apie pažangos dvasią prieš tradicijas ir tradicijų reikšmę. Straipsnis nuoseklus ir įdomus. Prof. J. Brazaitis iškelia mokyklos ir mokytojo uždavinius tremtyje. Labai plati, aktuali ir neginčijamo svarbumo tema. Gaila, kad p. Profesorius ją paliečia tik labai konspektyviai. Šiuo reikalu mūsų intelektualai turėtų išsamiai pasisakyti, ji vispusiai išdiskutuoti ir priėmti visiems tuo klausimu suinteresuotiems, ypatingai pedagogams, priimtinių išvadų. Sekančiuose puslapiuose randame lietuviams skaitytojams jau pažįstamo autoriaus („Abiturientų diena“ ir kt. buvo išversti į lietuvių kalbą) Fr. Werfelio veikalo „Giesmė apie Bernadetą“ turinio atpasakojimą su kai kuriomis to veikalo vietų ištraukomis. Čia pat susipažįstame su amerikiečio skulptoriaus Williamo Zoracho kūriniais, kurių vieno — „Motina ir vaikas“, nuotrauka pateikiama prie rašinio. Vertiniamė Barbaros Ward straipsnyje „Valstybinama Europos Pramonė?“ sekame, kaip įvairių apytovų veikiamą, Europos pramonė vis labiau ir labiau slenka socializmo kryptimi. Šio sunkoko straipsnio vertimą atskaitytoja su „Moderniąją Medžio Raižybą“, ir čia pat duodama pora tos raižybos fotografinių nuotraukų. Tai yra pagrindiniai ir stipriausi pirmojo „Aidų“ numerio atidėjimai. Be jų turime progos pasėkti platoką vertinimų, literatūros, meno, mokslo, akademinio gyvenimo, įvykių ir žmonių (žymiųjų) apžvalgą. Apžvalga sudaryta iš mūsų, lietuvių, ir pasaulinio tų sričių gyvenimo įvykių. Jei vertinimų skyriuje stovi originalūs rašiniai (J. Grinius apie Vytauto Mačernio „Vizi-

jos“, P. Jurkaus „Lietuvių vestuvės tapyboje“), tai sekantieji apžvalginės dalies gabalėliai paimti iš mūsų laikraščių ir vertimėliai iš svetimų kalbų žurnalų, pvz., „Chirico skandalas Prancūzijoje“, iš „Heute“ ir kt., visai nepažyminti, iš kurių laikraščių ar žurnalų vertimėliai padaryti. Kazim, ar taip tikslu elgtis?

Pirmieji „Aidai“ nėra pamiršę nė poezijos bei dailininkų kūrybos. Čia randame J. Baltrušaičio vieną eilėraščių, J. Aisčio — (Aleksandriko) porą, kurių vienas nepaprastai skaidrios nuotaikos ir lengvumo, štai „Yra gi mūs visų sapnų, visų troškimų Graži ir nuostabi šalis, Kur skausmo, ašarų, nepastovaus likimo Nei vardo (tur but vargo? J.) žvaigždės neišlis ...

Tenai regejimų neišmatuoti toliai Mus ves tolydzio ir vilios — Mūs polėkių svajonių, dužusių lig šiolei, Supanciot niekas nevalios ...“ ir t. t. ir Kazio Bradūno „Pomirtinės Kaukės“ — kūdikio, ūkininko, tremtinio bei poeto, papuoštos V. Simankevičiaus piešiniais, labai primenančiais amerikonių leidžiamo vokiečių kalba žurnalo „Neue Auslese“ iliustracijas. J. Aisčio abu eilėraščiai papuošti P. Augiaus-Augustinavičiaus medžio raižinių „Iliustracija“ ir jau minėto Simankevičiaus piešinėliu, vaizduojančiu lietuvišką kryžį. Trylikame puslapyje stovi Viktoro Petravičiaus linoleumo raižinys „Mąstytojas“, sukeltas tikrai gilų įspūdį. Išviršinė žurnalo pusė taip pat puiki, formatais didelis. „Aidai“, 48 psl. dydžio, pirmuoju numeriu pasirodo aiškiau, jaukų įspūdį sudarančiu vaizdu, kurio išraiška kituose numeruose tikėtina, dar stipresnė bus. Bendradarbiai beveik visi seni spaudos „vilka“, tik gaila, kad vienos „gildijos“. Reikėtų redakcijai dėti pastangų įtraukti į bendradarbių tarpą ir kitokių požiūrių patyrusių kultūrinės srities darbuotojų. Nuo to žurnalo vertė tik padidėtų tyrusių kultūrinės nalo vertė tik padidėtų.

Red. leidėjas — Jonas Sakevičius, Redaktorius — Kazys Bradūnas.

Alė Rūta

Sovietų literatūra ir Lietuva

Sunki yra mums nežinia. Kiekvieną mažiau eia žinią gaudome iš anapus tamsios uždangos. Prasmukė laikai, radio žinutės, vienas — kitas numeris periodinės spaudos iš Rytų, — visa tai mums ir miela, ir liūdna, graudu, tačiau įdomu. Ieškotume daugiau Vakarų spaudoje apie Rytus, kur ir mūsų tėvynė sukašai baisiam 16-kos rate, bet be politinių ginčų, problemų, be propagandinės literatūros bei korespondencijos, tenai beveik nieko daugiau nerasime. Nėra tiesos nei vilniškėje „Tiesoje“, kaip nėra tiesos visų konferencijų posėdžiuose.

Įdomu, kokia savaitinė literatūra, kaip į ja žiūrima užsieniuose ir kokią įtaką daro ji lietuvių tautai.

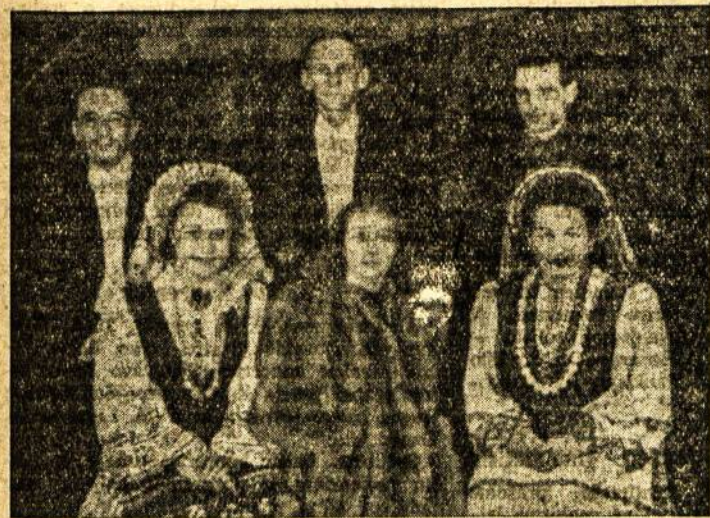
George Reavey nuomone, sovietų literatūra nuo 1941 m. žymiai pasikeitusi. Ji esanti nuo 41-mųjų metų kitokia, negu buvusi per paskutiniuosius 10 metų. Pasikeitimo priežastys, jo nuomone, įvairios: nauja generacija rašytojų,

Beveik vienu laiku su „Aidais“ į viešumą išėjo „Gairės“ nr. 1, leidžiama Muerburgo 95-sios Skautų Vyčių Draugovės. Kaip matome, tai skautų vyčių „oficiozas“, specialiai to laipsnio-vyčių, skautams skiriamas. Tačiau jo turinys įdomus ir, svarbiausia, naudingas gali būti kiekvienam lietuviui. Kaip specialios paskirties laikraštis, „Gairės“ patiekia daugiausia skautams taikomos medžiagos. Tą rodo ir straipsnių pavadinimai: „Brangūs broliai skautai vyčiai!“, „Religija ir skautybė“, „Kas yra skautai vyčiai“, „Skautybė ir tautinis auklėjimas“, „Ar vykdom obalsi?“, „Uniformos keitimo klausimu“, „Vyčių draugovės sueigos“, „Dainos ir žaidimai sk. vyčių sueigose“, „Iškylovome“. Likusieji straipsniai, k. š., „Visatos Struktūra Vydūno Pasaulėžiūroje“, „Gamtos Pažinimas“, „Opseas“, „Daugiau Pagarbos Skruzdei“, „Aš tiesiog dieviu šunis“, „Saulis ir Mėnulė“ (šie abu paskutiniai yra beletristinio pobūdžio ir versti iš kitų kalbų), yra bendresnės krypties, bet visai atitinka žurnalo paskirtį bei kalba už to žurnalo iš tiesų neginčytiną vertingumą. Ypatingo dėmesio yra vertas straipsnis apie Vydūno pasaulėžiūrą. Visi kiti minėti straipsniai, parašyti nors netituluotų autorių, turiningi, įdomūs, lengvo stiliaus. „Gairėse“ nėra originaliųjų mūsų dailininkų kūrinių nuotraukų, bet užtat jose gausu iš skautų gyvenimo ir veiklos, nuotraukų, kurios dar labiau įprasmina šio žurnalo atsiradimą. Skautai vyčiai šiuo savo pirmuoju žingsniu užsirekomenduoja tikrai skautiškai ir užsipelno jų organas didelio didelio dėmesio bei paramos iš plačiųjų tremtinių sluoksnių. Skautams vyčiams linkėtima ištesėti jų užsimotą žygi tremtyje ir tęsti jį sugrįžus į Laisvą Lietuvą.

„Gairės“ redaguoja skautų vyčių redakcinė kolegija: psktn. R. N. Vidugiris, vyr. sktn. Vytautas K. Prutenis, psktn. Jonas Ašmys. Žurnalo kaina nepažymėta. Pirmasis nr. 24 psl., didelio formato, popieris geras.

„Aidai“ ir „Gairės“ du nauji šių metų pavasario daigai, rodą mūsų kultūrinį gajumą ir kūrybinę galią. Te šaltas ruduo nepastoja jiems kelio ir tenesufrukdo labai, labai vertingo jų darbo!

J. Jašinskas.

Lietuvos valst. operos ir baletu solistų Blombergo ansamblio dalyviai. Mūsų atvaizde iš kairės (I eilėje) A. Kalvaitytė, T. Babuškinaitė, J. Blauz džūnaitė, (II eilėje) P. Kovelis, Vl. Jaku benas ir S. Velbasiš

ir sąmoju. Kai kurie net dovanų atnešė buvusių vestuvių proga ir tarytum priekalštavo mano vyrui.

„Regi, koks slapukas! Nenorėjai, kad būtų kaip reikiant, tai dabar nors tiek.“

„Niekad nesitikėjom, kad Antanas galėtų taip padaryti. Imk tu man ir taip tyliai apsisvesk — be padorių iškilimų, be savo bičiulių pakvietimo.“

„Aš nė kiek nesistėbiu, kai Antaną gerai pažįstu. Visada jis, ką nors sumanęs ar darydamas, slaptas ir tylus. Tik įvykdes atviraus pasirodo savo laimėjimais.“

„O gal ir turėjo racijos tokia graži, meilė žmonelę pasigavęs. Reikia privengti panašių donžuanų, kaip jūs. Juk graži moteris, per daug viešumon išstatyta, tai kaip nesaugomas turtas, viečiai gali sugundyti pašalinę akį.“

Vyras gausiai bėrė man komplimentų, pagarbiai bučiavo rankas ir reikšmingai žiūrėjo į akis. Moterys šaltesnės buvo ir gana santūriai elgėsi. Tatal visai suprantama ir natūralu. Aš nelabai dėl to jaudinausi. Šį vkarą ypatingai pakilioj buvau nuotalkoj. Jaučiau, kad aš visa, tiek mano vidus, tiek išorė, spindėte spindi.

Išties, žavi bavau. Ir jei man sakė, kad aš atrodau, kaip pavasario dievaitė, kaip sultingai prasiškleidęs gražiausias gėlės pumpuras, gal ir neklydo. Buvau apsvilkusi pirmųjų Paryžiaus modelių šviesia balne suknele. Svelnios, grakščiai iškilios krūtinės plačiam iškirpime žėrėjo topažų sagtukas. Tokia pat diadema spindėjo mano plaukų modernioji šukuosenoj. Rausvose ausų barzdelėse spalvingai žaidė maži deimantukai. Ant dailaus kaklo glaudėsi smulkių perlų virtinė. Brangiųjų kvėpalų keil lašeliai maloniai skleidė gailų kvapą. Visa tai puikiai supratau ir išdidi jaučiausi.

Svečiams susirinkus, perėjom į valgomąjį. Žvilgąs turtingas stalas priglaudė visus. Bet kokie šeiminkavimo reikalai ar rūpesčiai buvo perduoti Verutei su Onute. Aš dalyvavau irgi tarytum viešnia, tik su pirmumo teisėmis.

Kai kurie vyrų, truputį nugėrę ir užkandę, pasiūlė negaišinti brangaus laiko ir tuojau pereiti prie malonesnio darbo, negu begalinis sėdėjimas ir tuštoki pasikalbėjimai už stalo. Aš mieliai sutikau ir apsidžiaugau. Salione radijo seniai jau grojo svaingus

tango, bravuriškus fokstrotus, įvairius valsus. Sokiai kaitaliojosi su užkandimais ir išgėrimais. Panašu buvo į pramoginį jaukų restoraną. Man labai patiko.

Aš šokau beveik be perstogės. Gaudyte gaudomaėjau iš vieno glėbio į kitą. Šokau aistringai, visa atsidėjusi su dūšia ir kūnu. Buvo proga tinkamai pasotinti užmarintą mano alkį ir troškulį.

Olga, manoji draugė, taip pat puikiausiai reprezentavosi. Ir jai nepaprastai sekėsi. Ji buvo visai kitokio tipo mergina, negu aš. Viena, keliais metais jaunesne, antra, juoda, paslaptina, karmeniškai gundanti ir brutaliai atstumianti po pirmojo nesutikimo. Sunkios, tarytum apšiblausios jos blakstienos staigiai mirktelėjimas atsiverdavo. Baltai juodomis kregždutėmis suspurdėdavo ryškios, žvalios jos akys ir valandėlę šiltai nurimdavo. Pagautas vyro žvilganis tuomet bematant sutirpdavo, o jo valia, nelyginant aštraus skustuvo plūvis, be skausmo perskrodavo. Daug joje tūnojo stiprių emocijų ir neapvaldomo geismo.

Tuojuo pastebėjau, kad Olga ir mano vyrui patiko. Nors nelabai mėgdamas, bet su ja keletą kartų pašoko.

Mes šokom, linsminomės, o tuo tarpu kelios ponios vos viena ar du kartu buvo pašokdintos. Ir tai mandagumo dėliai buvo padaryta. Gaila man jų, kaip kiekvieno nelaimingo gyvo padaro. Moterys, be moteriško žavumo, arba sex appeal — lygiai tas pats, kaip virti grybai, be acto ir druskos. Pasipūtusios, su pratenzijosmis žvairavo jos į mudvi su Olga ir į savo vyrus. Retkarčiai šnekėjosi, raukėsi, — matyt, piktai kritikavo. Savo širdyje, aš tikra buvau, jos skaudžiai pavydėjo mums tų burtų, kuriuos savaimeingai naudojom mes, vadinamosios meilės aukuro kurstytojos. Man dar daugiau aiškėjo: ryt jutų vyras oi gaus karštos pylos už tokį užsimiršimą ir besaikį uždraustu vaisiumi smagurlavimą. Tačiau, argi tai jiems pirmiena.

Lygiai dvylikta valandą triukšmingai, nuoširdžiai, su geriausiais linkėjimais ir viltimis pasitikom Naujuosius Metus. Kai kurie panoro išgirsti Karo Muziejaus apeigų. Perjungėm radijo. Gražiai kalbėjo didysis generolas, skardžiai skambėjo Laisvės Varpas, ddingai grojo karinis orkestras, minia vieningai, ilgai šaukė „valio!“. Buvo girdėti raketų pokšterėjimai ir džiugus, skambus juokas.

(B. d.)

didesnės socialinės, ūkinės bei politinės pajėgos, iš viso trisdešimties metų sovietinio darbo rezultatai tik dabar tepradėję rodytis (kultūrinio darbo ziboma). Pastaruojų metų sovietai ypač išskėlė istorijos mokslą. Net datos ir herojų vardai ne vien istorinės temos, užviešpatavę romanus, dramas ir poeziją. Susidariusi nauja tradicija, atsirėmusi į klasikus (Puškina, Lermontovą, Griboyedovą), tačiau sustiprinta socialistiniu realizmu. Šitoji tragedija įpareigoja meną socialistinio gyvenimo pažangą pavaizduoti. Menas iš viso turis būti „tikras, istoriniai nušviestas tikrovės pavaišlas, jų revoliucijos veidrodyje“.

Sovietų trisdešimties metų gyvavimo rezultatas buvo — įkūrimas vienintelės Sovietų Rašytojų Sąjungos, kurios centras Maskvoje, o poskyriai atskirose tautose arba didesnės geografiniuose vietuose. Visi literatūriniai pasireiškimai esą šios Sąjungos kontroliuojami. Jeigu anksčiau tendencijos ir mąstymas dar galėjęs būti kiek įvairnesnis, tai pas kutinį dešimtmetį šitoji kontrolė griežtai suvienijusi visas grupes ir visų tautų judėjimus į vieną „socialinį realizmą“.

Karo metu visu sovietinė literatūra persisvėrusi į lyrikos pusę. Tai buvo reikalinga apdainuoti karo herojams. Jonas Žiaurasis, kitados istorikų — romantikų akyse buvęs žiauriausiu despotu, dabar apdainuojamas kaip „tikrasis rusų valstybės įkūrėjas“ ir kaip herojaus idealas. Karo metu įgyja daugiau reikšmės ir romanas, drama bei filmas. Karo metu pasirodė ir vieno žymiausių sovietinių rašytojų — Aleksiejaus Tolstojaus (mirusio 1945 m.) romanai: „Erelis ir jo draugas“ ir „Sunkieji metai“. Karas vis dėlto neigiamai atsiliepęs sovietinėje literatūroje ta prasme, kad geresnių veikalų, be propagandinių reportažų bei brošiūrų, labai maža tepasirodė. Gal būt dėl to, kad beveik visi rašytojai buvę mobilizuoti. Geresnieji karo metu pasirodę veikalai yra: Gorbatovo „Nenugalimasis“, turėjęs didelį pasisekimą, ne romanas, o daugiau šturpus pasakojimas; Grossmanno „Nemirštantieji žmonės“, Voytekovo „Sevastopolio paskutinės dienos“, Wando Wasiliewskos „Vaiorykštė“, — irgi pasakojimai iš knygų, Sobolevo „Jūros siela“, Aleksiejaus Tolstojaus trilogija — romanas „Kalvarijų kelias“. Leningrado apgulimas iššaukė daug eilėraščių, reportažų, pasakojimų, dienoraščių, bet nė vieno romano. Fedino „Mūsų Gorkis“ buvo jau tik atsiminimų rinkinys, nieko bendro neturįs su aktualijomis, ir Zoščenkos „Saulės užtekėjimas“ (1943), jo vaikys tės bei jaunystės išgyvenimai, irgi nieko bendro neturįs su socialistiniu realizmu, todėl Zoščenko užsitraukė visų kritikų perkūniją.

Karas paliko didelį pėdsaką Sovietų literatūroje. Heroiškas rusų tautos charakteris fronte ir prieš okupuotam krašte, Sovietų naujas žmogus — herojus, — štai temų ir (Nukelta į 4 psl.)

Prof. Savory gina Pabaltijo valstybių reikalus

Jau kelias kartas konservatorių partijos atstovas profesorius D. L. Savory anglų žemumose rūmuose kelia Pabaltijo valstybių neteisėtą aneksijos klausimą. Štai dabar vėl amerikiečių leidžiamas laikraštis „Die Neue Zeitung“ taip aprašo anglų parlamente įvykusius debatus:

Kaip DPD skelbia, š. m. gegužės 23 d. konservatorių atstovas D. L. Savory dėl Pabaltijo valstybių Estijos, Latvijos ir Lietuvos įjungimo į Sovietų Sąjungą pareiškė, kad Anglija negali išvengti tam tikros bendros atsakomybės už tai, kad ji de facto išreiškė tam įjungimui savo pritarimą. Šiuo atveju Anglija randasi priešingumoje su Jungtinėmis Amerikos Valstybėmis, kurios tos aneksijos nėra pripažinusios. Kadangi Maskvos konferencijoje ši problema nebuvo aptarta, turėtų būti „garbės dalyku“ pareikšti protestą šiame taip svarbiame reikale.

Ryšyje su tuo užsienio reikalų ministerijos valstybės sekretorius Ch. P. Mayhew ta de facto pripažinimą skaito vienintele britų vyriausybės. Jis nemano, kad Didžioji Britanija šią aneksiją pripažins de jure. Jo nuomone, toks nutarimas galėtų įvykti tik pasitarus su dominijomis. Bet tokio žygio kaip, vienas užsienio reikalų kalbėtojas pareiškė, britų vyriausybė nenumato.

Reikia pripažinti, kad Pabaltijo valstybių aneksija virto anglų vidaus bei užsienio politikos problema. Tai klausimas, kuris vis labiau ryškėja besivystant anglų — sovietų santykiams. Socialistinė darbičių vyriausybė būtų linkusi panaikinti Pabaltijo valstybes anglų — sovietų draugystės labui, bet opozicija šią nuodėmę išnaudoja akcijai prieš

darbičių vyriausybę. Todėl šiaip ar taip, prof. Savory vardas liks įrašytas Pabaltijo tautų istorijoje.

Keletą baudymo metodus

Londonas. (BBC) Aukščiausioji Sovietų 8-gos taryba priėmė įstatymą, kurio taikos metu panaikinama mirties bausmė, pakeičiant ją į kalėjimo bausmę ir tai ne iki gyvos galvos, bet tik 25 metams. Net ir jau paskelbti mirties sprendimai taip pat nebebūsi vykdomi.

* Sovietų armijos generalinio štabo šefas, maršalas Vasilevskis nepriėmė Montgomery kvietimo atsilankyti Anglijon, motyvuodamas esąs perkrautas darbu. (UP)

* Gegužės 22 d. Argentinos prezidentas gen. J. Peron, Brazilijos prezidentas gen. E. Dutra ir Urugvajaus prezidentas Dr. T. Berreta buvo susirinkę konferencijon aptarti bendros antikomunistinės politikos galimybes. (NZ)

New Yorkas. JAV karo ministerija pradėjo valyti armiją nuo komunistinio elemento. Pradėta taryti 10 kariūnų, įtariamų komunizmu. („Figaro“).

Vašingtonas. (DPD) JAV užsienio reikalų ministerija pranešė Jugoslavijos pasiuntiniui Vašingtone, kad JAV vyriausybė negalės išdavinėti savo piliečiams pasų vykti į Jugoslaviją, nes atsiradę sunkumų garantuoti vykstantiųjų saugumą.

Vašingtonas. JAV armija Aliaskoje, Laddfielde, įrengs (už 8 mil. dol.) aerodromą su perbombešiam B-36, kurių veikimo spindulys yra 16.000 km. Shittiero uostui (Aliaskoje) plėsti skiriama 3 mil. dolerių.

Istanbulas. Turkiškos laivynas šiais metais bus padidintas 70.000 to. Be to, pradės veikti orinio susisiekimo linijos į Egiptą, Iraną ir Iraką.

Ir Amerikos lietuvės puosiasi tautiniais rūbais

Amerikos lietuvių spaudoje galima užtikti skatinimų dėvėti išiklmėse tautinius rūbus. Ypatingai ši akcija vystoma prieš svarbesnias tautines ir valstybines šventes. Viena dienraščio „Draugas“ numeryje rašoma:

„Šiais laikais ypač turėtume puošti tautiniais rūbais, nes mūsų sesės Lietuvoje to daryti negali. Mes turėdamos laisvę ir žmogaus teises turėtume savo tautos šventėje būti pasipuošusios tautiniais rūbais“ (v)

S. m. Kovo mėn. 25 d. BALF sukako treji metai.

S. m. kovo mėn. 25 d. sukako treji metai,

Kaip mes atvykome i Kanada

Rašo Jacob Panter

„Aquitainio“ laivu penktadienį 1947 m. balandžio 5 d., į Montrealio uostą atvyko į Kanados žemę 52 DP. Atvykusieji DP buvo įvairių tautybių: 19 žydų, kurie prieš karą įvyko Lenkijoje; lenkų, ukrainiečių ir iš Rusijos deportuotų vokiečių. Atvykusiųjų tarpe buvo tap pat du maži žydukai, 2 metų berniukas ir 4 metų mergaitė — nacių aukos. Vienintelis atsitikimas iš dešimčių tūkštų žydų vaikų, kurie turėjo laimės išlikti gyvi ir atvykti į Kanadą. Atvykusieji sudarė dvi grupes: 26 asmenys iš amerikiečių zonos ir 26 iš britų zonos. Amerikiečių zonos grupė gavo leidimą imigruoti į Kanadą, per Kanados konsulą Frankurte a/M. ir malonai tarpininkaujant Tarpvalstybinio Pabėgėlių Komiteto darbuotojai p. F. Raiter. Jos uždavinys yra paruošti konsulatui reikalingus dokumentus. Visi gavo vizas ir 26 asmenų grupė, lydima vieno valdininko, nuvyko į Hannoverį. Stotyje labai nuosirdžiai mus pasitiko Captain G. N. Wehl. Jie mums rūpinosi keletą dienų, kol visas transportas buvo paruoštas išvykimui.

Matulis, Mokslų Akademijos prezidentas, skundžiasi organizuotumo stoka ruošiant šią minėjimą. Tačiau dar labiau skundžiasi jėga, kad esanti bloga padėtis. mokslo populiarizacijos srityje, o auklėjant jaunąją kartą, skiepiant jai tarybinę mokslinę pasaulėžiūrą ši sritis esanti tokia svarbi.

Is tų palaidų sovietinės ir drauge lietuvių dabartinės literatūros aktualijų, manau, neverta daryti jokių išvadų. Jos pasidarysime kiekvienas atskirai. Vistiek tas mūsų išvados bus bendros.

Augsburgo drama Memmingene

Memmingenas. S. m. gegužės 30 d. (penktadienį), 20.30 val., Memmingeno stovyklos teatre Augsburgo dramų kolektyvas stato Matsvelio Andersono 3 veikų komediją „Zmonės, kaip ir mes“.

Bilietai parduodami teatro kasoje.

Koncertas Memmingeno miesto teatre

Gegužės mėn. 31 d. t. y. šeštadienį 20 val. Memmingeno miestė teatre koncertuos p. Jeronimo Kačinsko vadovaujamoji solistų — dainininkų grupė: p. p. Baranauskas, Krikšto laitytė, Seštakauskienė, Paukštys, A. Ambrozaitis.

SPAUDOS PLATINTOJŲ DĖMESIUI

Gerbiamus spaudos platintojus prašome galimai greičiau atsiskaityti už pasiūstus leidinius, nes šiuo metu išėjo iš spaudos visa eilė naujų prozos veikalų kuriuos siuntinėjame tik tiems platintojams, kurie su leidykla bus galutinai atsiskaitę.

Pinigų siųsti mūsų sąskaiton Postscheckamt Stuttgart, Postscheckkonto Nr. 10708.

Leidykla „PATRIA“

UNRRA'os PAIESKOJIMŲ ISTAIGA AROLSENE PRIE KASSELIO ieško sekančių asmenų:

- KIKILAS Adolfas, 21 metų, gyv. Klaipėdoje;
- KIREILYTĖ Valerija, 23 metų, gyv. Kaune;
- KLIKNIENĖ Liuda, 41 metų, gyv. Jurbarke;
- KLIMAITIS Justinas, 27 metų, gyv. Barzduos KNOPE Maria, 53 metų, iš Oderbruch;
- KRAUCIONAS Mykolas, 41 metų, iš Rytų Prūsijos;
- KRUELSKIENĖ Teresė, 45 metų, gyv. Vilkaviškyje;
- KRUELSKYTĖ Ona, 13 metų, gyv. Vilkaviškyje;
- KRUSINSKIENĖ Anelė, 33 metų, gyv. Vilkaviškyje;
- KULIKAUSKAS Leonas, 57 metų, gyv. Klaipėdoje;
- PIMPE Napoleonas, 34 metų, gyv. Zarasuose;
- PRANAISIS Juozas, 34 metų, iš Prūsijos;
- PRANSKEVIČIENĖ Veronika, 70 metų, gyv. Vilkaviškyje;
- PRANSKEVIČIUS Kazys, 49 metų, gyv. Moskabūdžiai;
- PRAPUOLENIS Juozas, gyv. Vilkaviškyje;
- PRAUSAUSKAS Kęstutis, 18 metų, gyv. Hamburge;
- PRAUSAUSKAS Pranas, 29 metų, gyv. Vilkaviškyje;
- PRATKŪSIS Mečislovas, gyv. Kaune;
- PREKSAITIENĖ-Minelgaitė Bronė, 27 metų.

Sovietų literatūra ir Lietuva

(Atkelta iš 3 pusl.)

personų pagrindu. Kritikai nurodo kaip pavyzdžius rašytojams Sekspij, Balzaką, Tolstojų. Po karo žymesni romanistai: Fedinas, Solochovas, Fadijevas (Stalininės premijos laureatas). Pastarojo romanai „Jaunoji gvardija“ yra išversta į lietuvių kalbą ir spausdinamas Vilniaus „Tiesoje“.

Lyrika karo metu pagausėjo ir sustiprėjo. Tik sovietinėje lyrikoje nerasime romantikos, vidinio žmogaus pasaulio. Čia tik liaudiškai aprašytas patriotiškas jausmas, gamta, karo gimi — kovos, skatinimas į tas kovas, nar sumas iki žiaurumo, pagaliau net propaganda. Iš lyrikos formų dažniausias — satyra ir daina. Moralinis lyrikos pagrindas: žmogus pasauli turi pakeisti ir pataisyti. Žmogus gali pasaulį pataisyti ir pataisys, — iš čia sovietinės lyrikos optimizmas. Pesimizmas lyrikoje nepageidaujamas.

Tarybinė literatūra (ypač pjesės ir filmos), Simonovo pjesė „Rusų žmonės“ buvusi patatyta Anglijos, Amerikos, Bulgarijos, Vengrijos, Kinijos, Korėjos, Palestinos, Rumunijos, Čekoslovakijos, Jugoslavijos teatruose. Į daugelį užsienio teatrų patekusi ir B. Lavrenevo pjesė „Už tuos, kurie jūroje“. Nenugamąją armiją matė jau beveik visi pasaulio ekranai filmose: „Mūšis dėl mūsų Tarybų Ukrainos“, „Mūšis prie Stalingrado“, „Pergalės paradas“, „Oriolo mūšis“, „Leningradas kovoja“, „Vokietijos kapituliacija“, „Didysis persilaužimas“, „Dienos ir naktys“, „Vaivorykštė“, „Fronto draugės“ ir kitose. Šios filmos turėjusios visuose kraštuose nepaprastą pasisekimą. Buvo rodoma ir čia, Vokietijoje, sovietiški filmų (Mes susitikome Maskvoje), tačiau didelio entuziazmo publikoje neteko pastebėti. Priešingai, toji per dėm propaganda, beveik mitinginė lydimoji, aiškinamoji kalba, atrodė, sukelia juoką vokiečių tarpe. Pagal „Tiesą“ Lietuvoje irgi esanti ruošinama filma apie didvyrę Marytę Melnikaitę.

Į prancūzų kalbą išversti šie sovietiniai veikalai: Boriso Nikolskio „Rusų tauta“, istorinis veikalas; M. Prichvino „Vieno rusų medžiotojo išgyvenimai“, kuri prancūzų kritikai laiko sekimu Turgenevo „Medžiotojo užrašai“; G. Voino „Krukovo miestelis“; L. Soolovjovo „Nikulinas, rusų jūrininkas“; N. Ostrovskio „Užgrūditas plienas“, M. Gorkio „Užsidirbant duona“.

Pagal Tass-Elta 1947 m. numatyta išleisti (leidžia TSRS Mokslų Akademija) šie moksliniai veikalai: akademikų Pavlovo, Krilovo, Komarovo raštai; 4 tomai Puškino kūrinų; Bardino, Čudukovo, Artobolevskio techninės pažangos veikalai, istorinių tyrinėjimų apie Petrą Pirmąjį, Volterą, veikalai; Repino „Mokslinis palikimas“ ir „Dailės palikimas“; Morozovo „Mano gyvenimo apysaka“ ir garbės akademiko Gamaliejaus atsiminimai.

Jau išleista šie klasikiniai veikalai: Puškino poemos „Ruslanas ir Liudmila“, „Kaukazo belaisvis“, „Bachčisarajaus fontanas“, „Cigonai“, „Poltava“, „Varinis ratelis“ — į tris knygas; ketvirtoje knygoje — Lermonovo „Demonas“; penktoje — Gogolio „Se-nojo pasaulio dvarininkai“ ir apysaka „Apie tai, kaip susikivirčio Ivanas Ivanovičius su Ivanu Nikitovičium“, šeštoje knygoje —

Nekrasovo „Saltis“, „Raudona nosis“, „Rusijos moterys“ (dekabristės); septintoje knygoje — Saltikovo-Sčedrino „Rinktinės pasakos“, aštuntoje — Leskovo „Kairysis“ ir „Negabus menininkas“.

Nemažas skaičius Sovietų literatūros leidinių išversta į lietuvių kalbą, ir jie „auklėja“ bei duoda „estetinio pasigerėjimo“ mūsų broliams Lietuvoje. Štai tie sovietiški leidiniai lietuvių kalba (arba tik dalis jų): Lenino „Ką daryti“, „Vaikiška“, „Kairumo liga komunizme“, „Dvi socialdemokratijos taktikos demokratiniame revoliucijoje“, „Apie valstybę“ ir kt.; Stalino „VKP(b) istorijos trumpas kursas“, „Leninizmo klausimai“, „Apie tris pagrindinius partijos lozungus valstiečių klausimu“ ir kt. 1945—46 m. išleista 39 marksizmo — leninizmo kūriniai. Bendras tiražas 972.000 egzempliorių. 1947—48 met. esą numatyta 1.300.000 marksistinės — lenininės literatūros egz.

1946 m. maskviškė Valstybinė Grožinės Literatūros leidykla Gosizdat išleido rusišką Kristijono Donelaičio „Metų“ vertimą. Poemą vertė D. Brodskis.

Šiais metais Maskvoje organizuojamas lietuvių literatūros desimtadienis ir todėl rusų kalba išleidžiama eilė lietuvių kūrinių: Julijos Zemaitytės, poeto Maironio kūriniai, Salomėjos Neries eilėraščių „Lakstingala negali nečiuilbėti“, A. Venclovos kūrybą ir Petro Cvirkos apysakas.

Šiais metais minima 800 metų sukaktis nuo Maskvos miesto įkūrimo. Ta proga išleidžiamas įvairių tautų rašytojų kūrybos rinkinys. Tame rinkinyje bus išspausdinti ir lietuvių poetų kūriniai apie Maskvą. L. Girono „Pamaskvio žolės“, S. Neries „Bolševikų kelias“, „Kai aš būsiu toli“, „Maskva“, Venclovos „Saulė teka iš rytų“, K. Korsako „Maskva“, V. Valsiūnienės „Maskva“, „Kursantai“ ir kt.

Leningrado literatūros žurnalas „Zvezda“ per vieną savo bendradarbį, kuris lankėsi Vilniuje, pasitrinko poetų Maironio, L. Girono, S. Neries, Putino, Venclovos, A. Churgino, T. Tilvyčio ir kt. eilėraščių, išversti į rusų kalbą ir atspausdinti.

„Sovietiskij Pisatel“ leidykla Maskvoje ruošia rinkinį „Rašytojai, žuvę už tėvynę“. Į šį rinkinį nusiūstas J. Baltušio straipsnis apie vokiečių šūsaudytą poetą V. Montvilą ir vyr. leit. J. Kličiūgą str. apie fronte žuvusį jauną rašytoją Viktorą Valaitį.

Į Vilnių buvo atvykęs literatūros kritikas, prof. J. Zefinskis, tikslu gauti medžiagos lietuviškų novelių rinkiniui, kurį jis pats redaguosias — išleisianti „Sovietiskij Pisatel“ leidykla.

Dar tarp smulkesnių aktualijų — studentų literatūrinis konkursas Vilniuje (šiais metais). Komisija, susidedanti iš rašytojų J. Baltušio, T. Tilvyčio ir istor. — filolog. fakulteto dekanu V. Kostelnickio, paskelbė tokius Vilniaus Valstyb. universiteto literatūrinio konkurso rezultatus: pirma premija — M. Sluckiui už novelę „Apšviestas langas“, antra — B. Jauniškiui už novelę „Dauba pyksta“, trečia — R. Vaidžiui už novelę „Du draugai“. Premijos paskirtos ir už geriausias poezijos kūrinius.

Lietuvoje irgi organizuojama 400 metų lietuviškosios knygos sukakties minėjimas. Prof

MINTIS

„The Thought“ Lithuanian Newspaper
 Licensed by Military Government * Editor — in — Chief and licensee: J. Vasaitis
 Printed by Druckerei- u. Verlagsgenossenschaft e.G.m.b.H., Memmingen.

Vyr. Redaktorius — leidejas J. Vasaitis. Redaktoriai Henr. Zemelis ir Vl. Balys. Karo valdžios leista * Laikraštis išleista pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais * Prenumerata mėn. Rm. 10.—, atskiras Nr. 0,80 Rm. * Ein. sąskaita: Volksbank Memmingen e.G.m.b.H. Nr. 9149 ir Postscheckkonto München 14 210. Adresas: „Mintis“, (13b) Memmingen, Schrankenplatz 6, Laiškams: Memmingen, Postfach 110.

Redakcija nesunaudotų rankraščių nesaugo. * Honoraras mokamas tik nuolatiniams bendradarbiams iš anksto susitarus * Pirmamirai skelbimais, tik iš anksto už juos apmokėjus. * Skelbimai iki 10 petito eilučių Rm. 20.—, toliau už kiekvieną eilutę po Rm. 1,50. * Redakcija, ir administracijos kalbamais valandos kasdien, išskyrus šventadienius, 9—12 val. ir 14—17 val. * Red. ir administracijos telef. Nr. 2677.